

AZ IMPLICIT TUDÁS KONZOLIDÁCIÓJÁNAK FEJLŐDÉSI ASPEKTUSAI

Juhász Dóra

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: konszolidáció; szekvenciatanulás; implicit tanulás; fejlődés

A tanulási folyamatokat tekintve megkülönböztetünk tudatos (explicit) és nem tudatos (implicit) tanulást. A tanóra kötelezően elsajátítandó tudásanyag bemagolása tudatos (explicit), míg például az autózás, síelés, teniszezés készségének elsajátítása nem tudatos (implicit) tanulás révén történik. Az implicit (nem tudatos) tanulás kulcsszerepet játszik a motoros, kognitív, valamint bizonyos szociális készségek elsajátításában egyaránt. Az implicit tanulás fejlődésével számos kutatás foglalkozott, melyek eredményei arra utalnak, hogy az implicit tanulás 13 éves korig hatékony, a kor előrehaladtával hanyatlást mutat. Fejlődési mintázata tehát eltér a klasszikus kognitív képességek (pl. munkamemória) fejlődésétől. Az előzőekben említett kutatási eredmények elsősorban a konkrét tanulási fázis alatt elsajátított tudásra utalnak, azonban nem tesznek utalást a következő tanulási fázisig eltelt időben történt változásokról. Kevésbé kutatott terület tehát az implicit tanulás mint alapvető tanulási mechanizmus konszolidációja. A tanulás nem csupán a gyakorlás ideje alatt (online periódus) következik be, hanem a két tanulás között eltelt időben is (offline periódus). Azokat a folyamatokat, amelyek az offline periódusban következnek be, konszolidációnak nevezzük. Ekkor történik az emlékek stabilizálása, megerősítése. Kutatásunk célja az volt, hogy egy probabilitásszekvenciatanulási feladattal megvizsgáljuk, hogy a különböző életkorokban (7–85 év) az implicit tanulás által megszerzett tudást milyen mértékben tartjuk meg és alkalmazzuk. A vizsgálatban 308 fő vett részt, kilenc életkori csoportra bontva. Az adatfelvétel kétszer történt, 24 órás eltéréssel. Eredményeink alapján minden vizsgált életkorban konszolidálódik az elsajátított tudás, és a konszolidáció mértékében nem figyelhetők meg életkori különbségek. Az implicit tanulás egész életen át tartó fejlődésének vizsgálatára eddig csekély mértékű figyelem irányult, így jelen kutatás hiánypótló lehet ebben a témakörben is.